

YÜKSEKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ÖZ YETERLİLİK ALGILARI İLE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ¹

RELATIONSHIP BETWEEN SELF-EFFICACY PERCEPTION OF VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS AND THEIR COMMUNICATION SKILLS

²Semra TETİK, ²Özlem IŞIK

e-mail: ozlem_melsei@hotmail.com

ÖZET

İnsan sosyal bir varlık olduğu için hem özel yaşamında hem de iş yaşamında diğer bireylerle etkili iletişim kurmak zorundadır. Etkili iletişim ise iletişim becerilerinin doğru kullanılmasını gerektirir. İletişim becerilerinin etkili kullanılmasında gerekli motivasyonu öz-yeterlilik algısı sağlar. Öz yeterlilik bireyin bir işi başaracağına inandırıcıdır. İletişimde başarının temeli bireyin öz yeterlilik inancına dayanır. Bu bağlamda yüksek öz yeterlilik algısına sahip bireylerin diğer bireylerle etkili iletişim kurabildikleri düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı yüksekokul öğrencilerinin öz-yeterlilik algıları ile iletişim becerileri arasında ilişki olup olmadığını araştırmaktır. Bu noktadan hareketle meslek yüksekokulu öğrencilerine öz yeterlilik ve iletişim becerileri ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz (frekans, yüzde, ortalama, standart sapma) ve korelasyon kullanılarak yorumlanmıştır. Bulgulara göre, öğrencilerin öz yeterlilik algıları ile iletişim becerileri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, İletişim Becerileri, Öz Yeterlilik

ABSTRACT

Since human kind is a social creature, they must communicate effectively with other individuals both in their private and working life. Effective communication requires using communication skills effectively. Self-efficacy perception provides motivation that is required in using communication skills effectively. Self-efficacy is the belief for an individual to succeed in doing something. The base for the success in the communication depends on self-efficacy perception. In this sense, it is thought that individuals who have higher self-efficacy perception can communicate with others more effectively.

The aim of this study is to search whether there is a relationship between self-efficacy perception of vocational high school students and their communication skills. With respect to this point, self-efficacy and communication skills scales were implemented to the students. The data gathered were interpreted by using descriptive analysis (frequency, ratio, mean, standard deviation) and correlation. According to findings, it can be said that there is a positive significant relationship between self-efficacy perception of students and their communication skills.

Keywords: Communication, Communication Skills, Self Efficacy

JEL CODE: D83

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan kendisini ve çevresini daha iyi tanımak, diğer insanlarla uyumlu ilişkiler gerçekleştirmek, etkileşim kurmak ve sosyalleşmek ister. İletişim bu noktada önemlidir. İletişim olmadan sosyalleşme olamaz. Ancak diğer insanlarla sağlam ve sağlıklı ilişkiler kurmak iletişim becerilerinin etkili kullanılmasını gerektirir. Bu noktada öz-yeterlilik devreye girmektedir. Öz-yeterliliği yüksek olan insanlar diğer insanlarla kolay iletişim kurabilirler. Genel olarak, yüksek öz-yeterliliğe sahip bireyler, kendisini tanıyan ve ihtiyaçlarının farkında olan, güçlü ve zayıf yönlerini bilen, empati kurma becerisi gelişmiş, duygularını kontrol edebilen ve etkili iletişim kurabilen kişilerdir. Dolayısıyla öz-yeterlilik ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir.

¹Bu araştırma; Saraybosna da düzenlenen Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumunda (UMYOS 2017) sözlü olarak sunulmuştur.

²Yrd.Doç.Dr. Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Salihli M.Y.O., Manisa

Günümüzde bireylerin hem iş hem de özel yaşamlarında, başkalarıyla kurduğu ilişkilerde kendi yeteneklerine inanması ve iletişim becerilerini etkili bir şekilde kullanabilmeleri çok önemlidir. Öz-yeterliliği yüksek olan bireylerin iletişim becerilerini etkili kullanma konusunda öz-yeterliliği düşük olanlara göre daha başarılı oldukları söylenebilir. Bu noktadan hareketle bu çalışmada, öz-yeterliliğin iletişim becerisine etkisi meslek yükseköğretim öğrencileri kapsamında incelenmiştir. Yüksek öz-yeterliliğe sahip olan öğrenciler başkalarıyla sağlam ve sağlıklı ilişkiler kurarak yaşamını geniş bir çevre içerisinde geçirirken, düşük öz-yeterliliğe sahip olan öğrenciler ise iletişimin zayıflığından dolayı giderek yalnızlaşarak yaşamını dar bir çevre içerisinde geçirmektedir. Bu noktada kişilerarası etkili iletişimin öz-yeterlilikten etkilendiği düşünülmektedir.

KAVRAMSAL BAKIŞ

Öz-Yeterlilik

Öz-yeterlilik “Sosyal Öğrenme Kuramı”nın önemli kavramlarından birisidir. Öz-yeterlilik kavramı ile ilgili ilk çalışma Bandura tarafından 1977 yılında yapılmıştır. Öz-yeterlilik inancı davranışların ve davranış değişikliklerinin ana belirleyicisi olarak tanımlanmakta, Bandura’nın çalışmaları, kişinin becerileri konusundaki inançlarının sadece davranışları değil, motivasyonunu ve başarısını da etkilediğini ortaya koymaktadır (Henson, 2001: 3). Öz-yeterliliğin gelişimi, Bandura’nın “Sosyal Öğrenme Kuramı”nın özellikleriyle ilgilidir. Bu kurama göre öz-yeterlilik inancı, kendini gözlemleme, kendini ifade edebilip yansıtmada, ilişkilerin neden ve sonuçlarını anlamada kullanılan sembolik dil yoluyla etkilenir. Bireyin öz-yeterlilik gelişimini, çevreden aldığı sosyal tepkiler doğrudan etkilemektedir (Lee, 2005: 490). Birey, davranış ve çevre birbirini etkileyerek, bireyin bir sonraki davranışını belirler. Bandura’nın kuramı, insan davranışının kaynağını bireylerin kendilerine ve çevrelerine ilişkin inançlarından alan bir tür özdenetim düzeneğince yönlendirildiğini ve bireylerin, içinde buldukları çevre ve toplumsal sistemin hem ürünü, hem de üreticisi olduklarını savlayan bir bakış açısı getirmektedir (Senemoğlu, 2004: 223-224; Pajares, 1996). Öz-yeterlilik inancı, kişisel gelişim, başarı ve değişim için anahtar kaynaktır. Bilişsel, motivasyonel, duygusal ve karar verme süreçlerinde etkilidir. Yeterlilik inancı, bireyin iyimser ya da kötümser bir biçimde düşünmesini etkiler. Böyle inançlar insanın hedeflerini ve isteklerini, kendini nasıl motive edeceğini, zorluklar ve sıkıntılarla karşılaştığındaki gayretini etkiler. Aynı zamanda bireyin geleceğe ilişkin beklentilerini şekillendirir. Çevresel fırsatları ve engellerin nasıl değerlendirildiğini belirler. Düşük öz-yeterliliğe sahip kişiler zorluklarla karşılaştığında kolayca boşa uğraştığına inanır ve denemeyi bırakır. Aynı zamanda öz-yeterlilik inancı, duygusal yaşam kalitesini ve stres ve depresyona açık olmayı etkiler. İnsanın karar verme noktasında seçimlerini etkiler (Bandura, 2006:4).

Bandura (1997:3), öz-yeterliliği, davranış oluşturmada etkili olan, bireylerin performans göstermesi için ihtiyaç duyduğu etkinlikleri organize etmesi ve başarı ile sonuçlandırma potansiyeli ile ilgili oluşturduğu inançlar olarak tanımlar. Öz-yeterlilik inancı, bireylerin becerileri ile neler yapabileceği ile ilgilidir. Öz-yeterlilik, bir tür yetenek değildir. Yetenekler insanların dünyada neyi, nerede, nasıl yapabileceklerini bildikleri şeylerdir. Yetenek, bireysel kapasiteyi içine alır. Öz-yeterlilik inancı, bireylerin belli alanlarda ve durumlardaki yeteneklerini deneyerek yapabilecekleridir. Donald öz yeterliliği açıklamada kullanılan anahtar cümlenin de “Ben bu işi başarabilirmiyim” sorusu ile başlayan cümleler olduğunu belirtmiştir (Donald, 2003: 219).

Öz-yeterlilik, bireyin becerilerinin bir fonksiyonu değildir. Bireyin, becerisini kullanarak yapabileceklerine ilişkin yargılarının bir bütünüdür. Öz-yeterlilik, bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir etkinliği başarma yeteneğine, kapasitesine ilişkin kendini algılayışıdır, kendi yargısıdır (Senemoğlu, 1998: 235). Öz-yeterlilik, bireyin gelecekteki olası durumları denetlemede ne derece başarılı olabileceğine ilişkin geliştirdiği inancıdır. Öz-yeterliliğe, teknik olarak “algılanan öz-yeterlilik” de denilmektedir (Senemoğlu, 2004: 230). Öz-yeterliliğin birçok ortamda ve disiplinde test edilmiş, değişik alanlardan bulgularla desteklenmiş olduğu ifade edilebilir. Buna örnek olarak öz-yeterliliğin fobiler, girişkenlik, depresyon, sağlık ve atletik performans, sigara içme davranışı gibi birçok klinik problemin odak noktası olduğu belirtilmiştir (Barut, 2011: 12). Öz-yeterlilik, zamanla deneyimler aracılığı ile gelişen bir inançtır. Bireyler öz-yeterliliklerini, neler yapabilecekleri konusunda deneyimleri, diğer insanları gözlemlenmeleri ya da başkalarının yorumlarını dinleyerek geliştirebilirler (Lee, 2005: 490). Hayattan beklentileri olan ve bu beklentilere ulaşmak için amaçlarına sıkı sıkıya sarılan bireylerin öz-yeterlilik düzeyleri yüksektir.

İletişim

İletişim kelime olarak İngilizce ve Fransızca “communication” kavramından yola çıkarak ilk yıllarda haberleşme olarak tanımlanmıştır. Daha sonraki yıllarda communication haberleşmeyi de kapsayan şekilde daha kapsamlı bir ileti alışverişini içerisine alarak “iletişim” olarak anılmaya başlamıştır. Communication’da köken itibarıyla Latince communis kavramı bulunmakta ve bu kavram da birçok kişiye ve nesneye ait ortaklaşa gerçekleştirilen anlamında kullanılmaktadır. Bu noktadan yola çıkarak iletişiminin köken olarak sadece iletileri aktarmaktan ziyade, toplumsal olarak da bir etkileşimi içerdiğini söylemek mümkündür (Zıllıoğlu, 2007: 22).

İletişim karşılıklı konuşmak, iki kişinin sohbet etmesi, ilişkileri iyi tutma becerisi, söylenenleri anlayabilme ve uygun tepkiler üretebilme gibi tanımlardan daha ötesini içermektedir. Aslında iletişimini insanla başlayıp devam eden ve insan oldukça farklılaşsa da devam edecek bir süreç olduğunu söylemek gerekir. İnsan varoluşundan itibaren sürekli olarak hem doğa ile etkileşimde bulunmak, hem de doğa koşullarının acımasızlığı ve çevredeki uyaranları anlamlı kılmak adına diğer insanlarla işbirliği içinde olmak durumunda kalmıştır. Bu süreçte bilginin paylaşılması, ortak anlamlar üretme çabaları iletişim kurma zorunluluğunu beraberinde getirmiştir. İnsanların bilgileri paylaşmak ve kendilerini ifade etmek için çıkardıkları sesler, bu seslere eşlik eden vücut hareketleri duvarlara çizilenler zaman içerisinde daha da anlamlı ve sistemli ortak yapılar haline gelmeye başlamıştır (Güngör, 2011: 36).

İletişim kurma yolları öğrenilmekle beraber, bazen sağlıklı ve etkili olanlar yerine işe yaramayan iletişim yolları da öğrenilir. O nedenle, kişilerarası ilişkilerin hepsi her zaman etkili olmayabilmektedir. Etkili kişilerarası iletişim, mesajı alan kişinin mesajın anlamını, veren kişinin iletmek istediği anlamda alması halinde gerçekleşmektedir. Dengeli ve sağlıklı ilişki kurabilen bireylerin; duygusal güvenlik içinde oldukları, olayları, durumları gerektiği biçimde yorumlayabildikleri ve çevrelerindeki insanlar kadar kendileriyle de olumlu iletişim kurabildikleri bilinmektedir (Bilen, 1995, s.45).

İletişim Becerileri

Sağlıklı iletişimde bulunabilmek için kişilerin davranışsal ve duygusal tepkileri, düşünce ve inanç biçimleri ve olaylarla ilgili geliştirmiş oldukları bakış açıları önemlidir. Gerçekçi iletişimde, bir olayla ilgili mesajın tam olarak amacına ulaşabilmesi için, kişinin paylaşılan olaya ilişkin tüm açılardan bir bakış açısı geliştirmesi gerektiğine inanılır. Bu nedenle gerçekçi iletişimi benimsemiş bir kişinin amacı, kendi göreceli doğrusunu veya 61 farklılığını çevresindekilere zorla kabul ettirmek değil, farklılıkları yakalamaktır. İletişim becerisi de olaylara farklı açılardan bakabilme esnekliğini gerektirmektedir. Olayı tek açıya bağlı kalarak açıklamak “açı sadakati” iletişim becerisini, iletişimsizlik becerisine dönüştürmektedir (Özer, 2000, s.59).

İnsanlar, başarılı ve doyurucu ilişkiler kurdukları zaman mutlu olduklarından iyi iletişim kurmanın yolu olan becerileri öğrenmelerinde büyük yarar vardır. İletişim becerileri, sosyal becerilerden biri olarak ele alınmaktadır. Sosyal becerileri, kişilerin başkalarıyla birlikteyken kullandıkları olumlu tepkiler alan, olumsuz tepkilerden kaçmaya yarayan ve sosyal olarak kabul gören öğrenilmiş davranışlardır. Sosyal beceriler, aracı görevi görürler ve amaç yönelimlidir; duruma özel ve sosyal bağlara göre de değişebilen özellikler gösterirler. Sosyal beceriler hem gözlenebilir belirgin davranışlar hem de bilişsel, duygusal öğeler içermektedirler (Deniz, 2003).

İletişim becerileri mesajlara duyarlılık ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilir. İletişim becerilerinin kalıtsal olarak getirildiği ve sezinleyiş yoluyla meydana geldiği fikrini savunanlar olsa yapılan bir çok çalışma iletişim becerilerinin birçok unsurunun öğretilebilir ve öğretilebilir olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte hangi becerilerin iletişim becerileri sınıfına alınacağı konusunda fikirler farklılık arz etmektedir (Korkut, 2005: 143-144). İletişim becerisi; iletilerin uygun iletişim aracı ile gönderilmesi, bu araca uygun şekilde kodlamının yapılması, iletilerin yapılarına dikkat edilmesi olarak ifade edilebilir. İletilerin kaynak tarafından istenilen yapıda alıcıya ulaştırılabilmesi iletişim becerisine bağlıdır. Örneğin, sözlü olarak iletilecek bir iletide iyi söyleyiş, sözcük zenginliği, iyi cümle kuruluşu, uyumlu söz dizimi, gerekli ve uygun sözcüklerin seçimi tamamen iletişim becerisi ile alakalıdır (Yüksel, 2009:11).

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, amacı ve hipotezleri, araştırmanın evreni, örnekleme ve kısıtları, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve araştırma kapsamında toplanan verilerin analiz edilmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi, Amacı ve Hipotezleri

Araştırma ilişkisel tarama modeli ile desenlenmiştir ve veriler anket yöntemiyle toplanmıştır. Anketler, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Salihli Meslek Yüksekokulu’nda 2016-2017 eğitim öğretim döneminde sosyal programlarda (pazarlama, yerel yönetimler, çocuk gelişimi, dış ticaret) öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilere toplam 150 anket formu dağıtılmış ve geri dönmeyen ile hatalı işaretlenenlerin çıkarılması sonucu 124 adet form değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın amacı, meslek yüksekokulu

öğrencilerinin algılarına göre öz-yeterlilik düzeyi ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

H1: Meslek yüksekokulu öğrencilerinin öz-yeterlilik düzeyi yüksektir.

H2: Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyi yüksektir.

H3: Meslek yüksekokulu öğrencilerinin öz-yeterlilikleri ile iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

Araştırmanın Evreni, Örnekleme ve Kısıtları

Araştırmanın evrenini, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Salihli Meslek Yüksekokulu sosyal programlarda okuyan 2. sınıf öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; verilen anket sorularını cevaplandıran 124 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Bu araştırmanın bulguları söz konusu öğrencilerden sağlanan verilerle sınırlıdır. Verilerin sadece bir üniversitenin bir meslek yüksekokulunda toplanmış olması araştırmanın en önemli kısıtlarından birini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Katılımcılardan veri elde etmek için İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) ve Öz-Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca katılımcıların sosyo-demografik durumlarıyla ilgili bilgi toplamak için oluşturulan Kişisel Bilgi Formundan yararlanılmıştır.

Araştırmada Korkut (1996) tarafından geliştirilen İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) kullanılmıştır. İBDÖ, 25 maddeden oluşan 5'li likert tipi bir ölçektir. Tersine maddelerin olmadığı ölçekten elde edilen puanın fazlalığı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir. Lise öğrencilerinden elde edilen verilerle yapılan faktör analizi sonuçları ölçeğin tek boyutlu olduğunu gösterir niteliktedir. Testin tekrarı yöntemi ile yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısı $\alpha=.76$ ($p < .001$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise $\alpha=.80$ ($p < .001$) olarak bulunmuştur. Bu çalışmada güvenilirlik katsayısı $\alpha=.86$ 'dır. Puan aralığı 25-125'dir.

Schwarzer ve Jarusalem tarafından 1979 yılında Almanya'da geliştirilen Genel Öz-Yeterlilik Ölçeği ilk olarak 20 madde olarak hazırlanmıştır. 1981 yılında yapılan düzeltmelerle 10 maddeye indirilen ölçek 1995 yılında son haline getirilmiştir. İngilizce de dâhil olmak üzere 28 dile çevirisi yapılan ölçeğin birçok araştırmacı tarafından öncelikli olarak kullanıldığı bilinmektedir. Tamamı pozitif ve 10 maddeden oluşan ölçek 4'lü likert tipinde hazırlanmıştır. Ölçekten alınan yüksek puan yüksek öz-yeterlilik düzeyini göstermektedir. Ölçek iç tutarlılığı tüm ülkeler üzerinde yapılan çalışmayla $\alpha=.86$ olarak belirlenmiştir (Uysal, 2013:146). Bu çalışmada güvenilirlik katsayısı $\alpha=.83$ olarak bulunmuştur ve ölçek 5'li likert tipine çevrilmiştir. Öz-yeterlilik ölçeği kesinlikle katılmıyorumdan (1) kesinlikle katılıyorum (5) doğru puanlanmaktadır ve puan aralığı 10-50'dir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler IBM SPSS 22 Statistics paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz (ortalama, standart sapma, frekans analizi) ve pearson korelasyon analizi uygulanmıştır. İstatistiksel anlamlılığı test ederken %5'lik hata payı göz ardı edilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, amaçlar doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel yöntemlerle analiz edilmesi sonucu elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve bu bulgulara dayanılarak yorumlar yapılmıştır.

Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ait bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Değişkenler	Seçenekler	n	%	Değişkenler	Seçenekler	n	%	
Cinsiyet	Bayan	86	69.4	Annenin Mesleği	Ev Hanımı	106	85.5	
	Bay	38	30.6		Memur	1	0.8	
Yaş	17-19	32	25.8		İşçi	8	6.5	
	20-22	84	67.7		Emekli	5	4	
	23-25	3	2.4		Serb.Meslek	4	3.2	
	26 ve daha fazla	5	4		Memur	4	3.2	
Devam Ettiği Program	Pazarlama	33	26.6	Babannın Mesleği	İşçi	29	23.4	
	Çocuk Gelişimi	37	29.8		Emekli	36	29	
	Yerel Yönetimler	42	33.9		Serb.Meslek	36	29	
	Dış Ticaret	12	9.7		Çiftçi	16	12.9	
Annenin Eğitimi	Okur-yazar değil	7	5.6		Aylık Gelir	Çalışmıyor	3	2.4
	İlkokul	69	55.6			1000 TL’den az	17	13.7
	Ortaokul	27	21.8	1000-1500 TL		44	35.5	
	Lise	18	14.5	1501-2000 TL		26	21	
	Üniversite	3	2.4	2001-2500 TL		14	11.3	
Babannın Eğitimi	Okur-yazar değil	1	0.8	Yaşadığı Yer		2501-3000 TL	10	8.1
	İlkokul	58	46.8		3000 TL’den çok	13	10.5	
	Ortaokul	29	23.4		Köy	20	16.1	
	Lise	29	23.4		Kasaba	5	4	
	Üniversite	7	5.6		Şehir	42	33.9	
					Büyükşehir	57	46	

Tablo 1’deki bulgular değerlendirildiğinde; katılımcıların %69.4’ü bayan, %30.6’sı erkektir. Katılımcıların %67.7’si 20-22 yaş aralığında, %25.8’i 17-19 yaş aralığındadır. Katılımcıların %26.6’sı pazarlama, %29.8’i çocuk gelişimi, %33.9’u yerel yönetimler, %9.7’si dış ticaret programında öğrenim görmektedir. Katılımcılara anne ve babasının eğitim düzeyi sorulmuştur. Annesinin eğitim düzeyini %55.6’sı ilköğretim, %21.8’i ortaokul, %14.5’i lise, %2.4’ü üniversite mezunu olarak belirtmiştir. Babasının eğitim düzeyini ise %46.8’i ilköğretim, %23.4’ü ortaokul, %23.4’ü lise, %5.6’sı üniversite mezunu olarak belirtmiştir. Katılımcılara anne ve babasının iş durumu sorulmuştur. Annesinin iş durumunu %85.5’i ‘ev hanımı’ olarak tanımlamıştır. Babasının iş durumunu ise %23.4’ü ‘işçi’, %29’u ‘emekli’, %29’u ‘serbest meslek’, %12.9’u ‘çiftçi’ olarak tanımlamıştır. Katılımcıların %13.7’si ailesinin aylık gelirini 1000 TL’den az, %35.5’i 1001-1500 TL, %21’i 1501-2000 TL, %11.3’ü 2001-2500 TL, %8.’i 2501-3000 TL, %10.5’i 3000 TL’den fazla olduğunu belirtmiştir. Katılımcılara üniversiteye başlamadan önce yaşamını geçirdiği yer sorulduğunda %16.1’i köyde, %4’ü kasabada, %33.9’u şehirde, %46’sı büyükşehirde yaşadığını belirtmiştir.

Katılımcıların Genel Öz-Yeterlilik ve İletişim Becerilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Bu kısımda araştırmaya katılan öğrencilerin genel öz-yeterlilik düzeyleri ve iletişim becerileri düzeylerine ilişkin sonuçlar Tablo 2 ve Tablo 3’de özetlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Genel Öz-Yeterliliğine İlişkin Betimsel İstatistikler

Öz-Yeterlilik	N	Ort.(X)	ss	Maksimum	Minumum
	124	40	5.59	50	23

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin genel öz-yeterlilik sonuçları incelendiğinde 10-50 puan aralığına sahip ölçekte ortalamalarının =40 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre yükseköğretim öğrencilerinin genel öz-yeterlilik algıları yüksektir. Uygulama sonucunda katılımcıların aldığı en yüksek puanın 50 ve en düşük puanın 23 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya göre H1 doğrulanmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların İletişim Becerilerine İlişkin Betimsel İstatistikler

İletişim Becerileri	N	Ort.(X)	ss	Maksimum	Minumum
	124	108	9.63	125	75

Tablo 3’de araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerilerine ilişkin sonuçlar incelendiğinde 25-125 puan aralığına sahip ölçekte ortalamalarının =108 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre yükseköğretim öğrencilerinin iletişim becerilerine ilişkin algıları yüksektir. Uygulama sonucunda katılımcıların aldığı en yüksek puanın 125 ve en düşük puanın 75 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguya göre H2 doğrulanmıştır.

Genel Öz-Yeterlilik ve İletişim Becerilerine İlişkin Korelasyon Analizi

Bu kısımda araştırmaya katılan öğrencilerin algıladığı öz-yeterlilik ve iletişim becerilerine ilişkin Pearson Korelasyon Analizi sonuçları Tablo 4’de özetlenmiştir.

Tablo 4. Öz-Yeterlilik ve İletişim Becerilerine İlişkin Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler		Öz-Yeterlilik	İletişim Becerileri
Öz-Yeterlilik	Pearson Korelasyon	1	,342**
	p		,000
	N	124	124
İletişim Becerileri	Pearson Korelasyon	,342**	1
	p	,000	
	N	124	124

**p<.01

Tablo 4 incelendiğinde, öz-yeterlilik düzeyi ile iletişim becerileri ($r=.342$; $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre bireylerin öz-yeterlilik düzeyi arttıkça iletişim becerilerinin de arttığı söylenebilir. Bu noktada kişilerarası etkili iletişimin öz-yeterlilikten etkilendiği ortaya çıkmaktadır. Bulguya göre H3 doğrulanmıştır.

SONUÇ

Başarının temel unsurlarından birisi öz-yeterlilik inancıdır. Öz-yeterlilik bir işi yapabilmek için yeteneklerinin farkında olmak ve buna inanmaktır. Öz-yeterliliği yüksek olan bireyler zor işlerde ve olaylarda rahatlık duygusu içinde daha güvenli ve güçlü olurlar. Bununla birlikte bireyin başarısını etkileyen unsurlarda biri de iletişim becerisidir. Öz-yeterlilik algısının bireyin iletişim becerilerini etkili kullanmasında önemli bir role sahip olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceyle yapılan çalışmanın amacı, yükseköğretim öğrencilerinin öz yeterlilik algılarının iletişim becerilerine etkisinin olup olmadığını araştırmaktır. Bu noktadan hareketle Manisa Celal Bayar Üniversitesi Salıhlı Meslek Yüksekokulu’nda sosyal programlarda (Pazarlama, Yerel Yönetimler, Çocuk Gelişimi, Dış Ticaret) öğrenim gören 2. sınıf öğrencilerine “Öz-Yeterlilik Ölçeği” ve “İletişim Becerileri Ölçeği” uygulanmıştır.

Araştırma 86'sı kız ve 38'i erkek olmak üzere toplam 124 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma kapsamında elde edilen veriler frekans, ortalama ve korelasyon analizine tabi tutularak yorumlanmıştır. Bulgulara göre, araştırmaya katılan öğrencilerin öz-yeterlilik algıları ve iletişim becerileri düzeyi yüksektir. Yapılan korelasyon analizi sonucunda öz-yeterlilik algısı ile iletişim becerileri arasında istatistiksel olarak pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu sonuç öz-yeterlilik algısının iletişim becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Buna göre öz-yeterlilik algısı yüksek olan öğrencilerin iletişim becerileri düzeyi de yüksek olmaktadır. Araştırma sadece tek meslek yüksekokulunda yapıldığından sonuçlar genellenemez.

KAYNAKLAR

- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy In Changing Societies*. UK: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (2006). Adolescent Development From An Agentic Perspective. Pajares, F., & Urdan, T. (Eds.). *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents* (pp.1-44). United States of America: Information Age Publishing.
- Barut, E. (2011). İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öz Yeterliliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ankara İli Örneği). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Bilen, M. (1995). *Sağlıklı İnsan İlişkileri*. İstanbul: Armoni Yayınları.
- Deniz İ. (2003). İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Donald. M. G. (2003). *Handbook of Self and Identity*, Guildford Press.
- Güngör, N. (2011). *İletişim, Kuram ve Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Henson, R. K. (2001). Teacher Self-Efficacy: Substantive Implications And Measurement Dilemmas. *Annual Meeting of the Educational Research Exchange*, January 26, 2001, Texas A & M University'de sunulan bildiri
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi (Communication Skills Training Program For Adults). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 28, 143-149.
- Özer, K. (2000). *İletişimsizlik Becerisi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Pajares, F. (2002). Overviev Of Social Cognitve Theory And Self Efficacy, Emory University, <http://www.des.emory.edu/mfp/eff.html>
- Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim-Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Ertem Matbaacılık.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Uysal, İ. (2013). Akademisyenlerin Genel Öz-Yeterlilik İnançları: AİBÜ Eğitim Fakültesi Örneği. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 114-151.
- Zıllıoğlu, M. (2007). *İletişim Nedir?*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Yüksel, H. (2009). İletişim Kavramı, Tanımı. Editör Uğur Demiray, *Genel İletişim*, (ss.1-43), Ankara:Pegem Akademi.

EXTENDED ABSTRACT

As a social being, one wants to get to know himself and her environment better, to make agreeable relations with other people, to interact and socialize. Communication is important at this point. It's not possible socialize without communication. However, get in contact sturdy and healthy relationships with other people, requires effective use of communication skills. At

this point, self-efficacy become part of an activity. People with high self-sufficiency can easily communicate with other people. Generally, the people who with high self-sufficiency are those who recognize themselves and are aware of their needs, know their strengths and weaknesses, advanced empathy building skill., control their emotions and communicate effectively. Thus, there can be a meaningful relationship between self-efficacy and communication skills. In this study, the effect of self-efficacy on communication skills was examined within vocational college students. Students with high self-sufficiency spend their lives in a wide environment by get in contact sturdy and healthy relationships with others, while those with low self-sufficiency are increasingly lonely living in a narrow environment due to the weakness of communication. At this point, interpersonal effective communication is thought to be influenced by self-sufficiency.

In this study, it was aimed to investigate whether there is a relationship between perceived self-efficacy perceptions and communication skills of college students. The research was supported by a relational screening model and data were collected by questionnaire method. The Communication Skills Evaluation Scale (IBSQ) developed by Korkut (1996) was used in this research. Data were analyzed using, the IBM SPSS 22 statistics package program. Descriptive analysis (mean, standard deviation, frequency analysis) and pearson correlation analysis were applied in the analysis of the research data. When testing statistical significance, the error margin of 5% was ignored.

The questionnaires were applied to the working group of this study consists of in social programs (marketing, local governments, child development, foreign trade) in Manisa Celal Bayar University Salihli Vocational School's 124 students, in 2016-2017 education period. Self-efficacy and communication skills scale was used in this research, on vocational school students.

Our findings show that, there is a positive positive correlation between students' self-efficacy perceptions and communication skills. According to these results, the self-efficacy perceptions and communication skills of the students who are participating is high level in this research. As a result of the correlation analysis, there was a statistically significant positive correlation between self-efficacy perception and communication skills. This result shows that, the self-efficacy perception is effective on communication skills. According to this, the students with high self-efficacy perception have high communication skills.